

Jenni Pitko vihr

Kirjallinen kysymys raideliikenteen kilpailutuksesta

Eduskunnan puhemiehelle

Suomen raideliikenteen palveluvalikoima ja palveluntarjoajat on tarkoitus kilpailuttaa uudella kaudella, alkaen vuodesta 2031. Tämän kilpailutuksen valmistelu on tällä hetkellä käynnissä. Kysymyksiä ja suurta huolta nostaa se, että markkinaehtoisesti toimiva liikenne kilpailutetaan erikseen ja ostopalveluna toteuttava liikenne erikseen ja se voi vaikuttaa matkaketjujen sujuvuuteen.

Erillinen kilpailutus voi johtaa tilanteeseen, jossa entistä useammalla yhteysvälillä on useampia liikennöitsijöitä ja useampaa kalustoa. Tämä tarkoittaa matkustajalle useampia vaihtoja ja odotuksia junamatkan aikana. Erityisen hankala tilanne on pohjoisemman Suomen kannalta. Junanvaihdot junaliikenteen keskittymissä, kuten Oulussa tai Kuopiossa, tulisivat kasvamaan. Suorat yhteydet etelästä pohjoisen asemille vähenisivät.

Matkojen pilkkoutuminen ei ole ainoastaan matkoja hankaloittava tekijä ja mahdollisia matka-aikoja kasvattava tekijä, vaan on monelle matkustajaryhmälle merkittävä, kun mietitään junalla matkustamisen esteellisyyttä. Lapsiperheille junanvaihdot tuovat omat haasteensa, mutta myös ikäihmisille, vammaisille ja liikuntarajoitteisille junanvaihto on merkittävä, jopa ylitsepääsemätön este ylitettäväksi matkalla.

Raideliikenteen käyttöä tulisi kasvattaa. Palvelutason heikkeneminen on liike toiseen suuntaan ja ajaa ihmisiä muiden liikennemuotojen pariin. Erittäin tärkeää on huomata, että joillekin, erityisesti heikommassa asemassa oleville matkustajille juna voi olla ainoa vaihtoehto matkustaa kauemmas. Esteiden lisääminen voi jopa estää matkustamisen kokonaan.

On olemassa vaihtoehtoja, joilla junaliikenteen turha hankaloituminen voidaan estää. Koko junaliikenne voitaisiin kilpailuttaa yhdessä ja pyrkiä siihen, että yhteysvälien liikennöijä olisi sama. Esimerkiksi vuonna 2024 Suomessa tehtiin noin 15,3 miljoonaa kaukoliikenteen matkaa raiteilla. Raideliikenteen suuri määrä huomioiden katkeavilla yhteyksillä ja vaihtojen lisääntymisellä on suuri merkitys.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko hallitus tarkastella raideliikenteen kilpailutusta uudelleen tavalla, joka mahdollistaisi yhtenäisemmät matkaketjut ja vähentäisi etenkin pohjoisen Suomen junaliikenteen vaihtoja?

Kirjallinen kysymys KK 45/2026 vp

Helsingissä 20.2.2026

Jenni Pitko vihr